

Savininkas

Verslo užtikrinimo, atsparumo ir tvarumo padalinys

Konfidencialumo lygis

Viešas

Patvirtinimo data

2025-02-28

Versija

5

Patvirtino

Telia Lietuva, AB, vadovas

Numeris

C1 Nr. 2025-00059

1 ĮŽANGA

„Telia Company AB“ ir jos grupės įmonės (toliau – „Telia“) yra įsipareigojusi laikytis sąžiningumo, etikos ir tvarumo principų. Šis įsipareigojimas apima nuostatą imtis aktyvių veiksmų užkirsti kelią didžiuliam neigiamam poveikiui, kurį turi priverčiamasis darbas, vaikų darbas, gyvybei pavojingos rizikos, žala aplinkai, korupcija ir išpuoliai prieš aplinkos apsaugos bei žmogaus teisių gynėjus.

1.1 Pagrindai

Laikydami šių vertybių ir tarptautinių gairių, „Telia“ reikalauja, kad jos tiekėjai laikytųsi jos Tiekėjų elgesio kodekso (toliau – Tiekėjų elgesio kodeksas). Šis kodeksas atspindi „Telia“ įsipareigojimus, kuriuos prisiimti įkvėpė įvairios tarptautinės gairės, kaip antai:

- Jungtinių Tautų Visuotinė žmogaus teisių deklaracija;
- JT pagrindiniai principai dėl verslo ir žmogaus teisių;
- Pagrindinės Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijos;
- EBPO gairės daugiašalėms įmonėms;
- Jungtinių Tautų Pasaulinis susitarimas;
- Vaikų teisės ir verslo principai;
- Paryžiaus susitarime išreikštas siekis sumažinti klimato atšilimą 1,5°C;
- EBPO išsamaus patikrinimo gairės, taikomos įvertinti atsakingas naudingųjų iškasenų tiekimo iš konflikto paveiktų ir didelės rizikos teritorijų grandines.

Šios gairės yra „Telia“ elgesio kodekso, kurį patvirtino „Telia Company“ valdyba pagrindas. „Telia“ elgesio kodekse išdėstyti reikalavimai, kurie neapsiriboja vien tik teisės aktų laikymusi ir kurie taikomi visiems darbuotojams, nustato, kaip reikia bendrauti su suinteresuotosiomis šalimis, kad būtų užtikrinta aukščiausio lygio etiška verslo praktika ir elgesys.

1.2 Taikymo sritis

Šiame Tiekėjų elgesio kodekse išdėstyti reikalavimai, kurie taikomi tiekėjams, vykdančioms ūkinę veiklą su „Telia“ arba jos vardu. Sąvoka „tiekėjas“ šiame dokumente aprėpia tiekėjus ir kitas trečiąsias šalis, įskaitant ne vien tik jų darbuotojus, patronuojamąsias įmones, agentus, filialus, subrangovus ir jų tiekėjus, tiesiogiai susijusius su bendrovei „Telia“ teikiamais produktais ir (arba) paslaugomis.

Priklausomai nuo to, kokie produktai ir paslaugos yra teikiamos bendrovei „Telia“, be Tiekėjų elgesio kodekse nustatytų reikalavimų į atitinkamas sutartis galima įtraukti ir papildomus tvarumo reikalavimus.

Jei tekste vartojamas veiksmažodis „turi“, tai reiškia, kad kalbama apie minimalų reikalavimą, kurį būtina įvykdyti.

Jei vartojamas veiksmažodis „turėtų“, jis reiškia, jog kalbama apie reikalavimą, kurių rekomenduojama laikytis, ir tikslus, kurių siekti skatiname visus tiekėjus.

2 REIKALAVIMAI

Būdamą įsipareigojusi nuostatai išlaikyti aukštus standartus, „Telia“ nustato aiškius reikalavimus tiekėjams, kurių tikslas – visoje tiekimo grandinėje užtikrinti atitiktį teisės aktams, etišką elgesį, tvarumo principus ir atsakingą verslo praktiką.

2.1 BENDRIEJI REIKALAVIMAI

„Telia“ apibrėžia pamatinius reikalavimus, kuriais vadovaujasi bendradarbiaudama su tiekėjais ir tokiu būdu skatindama skaidrumą bei atsakingą bendradarbiavimo praktiką.

2.1.1 Atitikties užtikrinimas

Tiekėjas turi:

- a. laikytis visų teisės aktų reikalavimų, įskaitant ne vien tik galiojančius įstatymus, taisykles, kitus teisės aktus ir sutartis bei šiame Tiekėjų elgesio kodekse nustatytus reikalavimus, ir teikti atitinkamas ataskaitas (žr. punktą 3.1. Ataskaitų teikimas ir komunikacija). Šiame Tiekėjų elgesio kodekse nustatytų reikalavimų laikytis privaloma ir tada, net jei šiuose reikalavimuose būtų numatyti aukštesni standartai nei tie, kurių reikalaujama pagal teisės aktų reikalavimus;
- b. savo veikloje įgyvendinti teisės aktų reikalavimus ir šio Tiekėjų elgesio kodekso reikalavimus bei tikrinti, kaip jų laikomasi, ir atspindėti Tiekėjų elgesio kodekso turinį sutartyse su subrangovais;
- c. turėti veiksmingą komunikacijos ir mokymo programą vadovams ir darbuotojams tais klausimais, kurių įsipareigojama laikytis šiame Tiekėjų elgesio kodekse;
- d. siekiant užtikrinti šio Tiekėjų elgesio kodekso laikymąsi ir atitiktį jam, tvarkyti atitinkamą dokumentaciją ir įrašus.

2.1.2 Atsakingos ūkinės veiklos operacijos ir valdymas

Tikimasi, kad kartu su veiksmingomis valdymo sistemomis ir skundų nagrinėjimo mechanizmu tiekėjai palaikys patikimą išsamaus patikrinimo procesą. Šiame skirsnyje šie esminiai komponentai aptariami išsamiau.

2.1.2.1 Išsamus patikrinimas

Tiekėjas turi:

Atlikti visapusišką išsamų patikrinimą, apimantį žmogaus teises, poveikį aplinkai ir kovos su korupcija priemones savo veiklos operacijose ir vertės grandinėse. Toks patikrinimas aprėpia ir galimo neigiamo poveikio nustatymą, jo prevenciją, mažinimą, apskaitą ir ištaisymą.

Tokio išsamaus patikrinimo sudėtingumas turi atitikti įmonės dydį ir konkretų jos veiklos pobūdį bei aplinkybes.

2.1.2.2 Valdymo sistemos

Tiekėjas turi:

Sukurti ir palaikyti tinkamas bei nuolatiniu tobulinimu grindžiamas valdymo sistemas, kurios padėtų nustatyti ir sumažinti teisinę, aplinkosaugos, darbuotojų sveikatos ir saugos, darbo praktikos ir etinę riziką. Tokios sistemos turi atitikti tarptautiniu mastu pripažintus standartus (pvz., ISO 14001, ISO 45001 ir ISO 37001) ir atitinkamą geriausią sektoriaus praktiką, bei turi būti pritaikytos prie tiekėjo dydžio ir veiklos pobūdžio. Minėtos sistemos turi apimti:

- i. Išsamų rizikos vertinimą, kad taikant tinkamas kontrolės priemones, įskaitant procedūras ir instrukcijas, būtų nustatyta ir pašalinta svarbiausia rizika;
- ii. Viešai skelbiama politika, kurioje išdėstyti įsipareigojimai ir pagrindiniai principai;
- iii. Reguliarius įsivertinimus ir auditus, kuriais siekiama užtikrinti atitiktį valdymo sistemai;
- iv. Korekcinų veiksmų įgyvendinimo procesą, skirtą nedelsiant pašalinti nustatytus trūkumus.

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą: [EthicsPoint - Telia Company](#)

2.1.2.3 Skundų nagrinėjimo mechanizmas

Tiekėjas turi:

- a. Palaikyti veiksmingą ir konfidencialų skundų nagrinėjimo mechanizmą, suteikiantį galimybę visiems darbuotojams, suinteresuotosioms šalims ir paveiktosioms šalims nesibaiminant bausmių ar atsakomųjų veiksmų išsakyti savo problemas. Toks mechanizmas turėtų būti prieinamas ir pritaikytas prie įmonės veiklos pobūdžio ir dydžio;
- b. Registruoti, peržiūrėti ir spręsti visus pateiktus skundus. Tais atvejais, kai nustatomi žmogaus teisių pažeidimai, įskaitant pažeidimus ne vien tik vaikų darbo klausimais, privaloma imtis skubių ir veiksmingų korekcinųjų veiksmų;
- c. Užtikrinti, kad tiesiogiai su bendrovei „Telia“ tiekiamais produktais ir (arba) paslaugomis susiję subrangovai ir jų tiekėjai būtų informuoti apie minėtus pranešimų teikimo kanalus.

2.1.3 Privatumas ir duomenų apsauga

Tiekėjas turi:

Visoje savo veikloje gerbti kiekvieno asmens teisę į privatumą ir bet kokius duomenis, įskaitant asmens duomenis, tvarkyti laikantis geros duomenų tvarkymo praktikos ir galiojančių įstatymų bei kitų teisės aktų.

2.1.4 Saugumas

Tiekėjas turi:

- a. Turėti tinkamas informacinio, fizinio ir kibernetinio saugumo priemones, skirtas kovoti su joms kylančiomis rizikomis, grėsmėmis ir silpnomis vietomis.
- b. Laikytis galiojančių informacijos, fizinį ir kibernetinį saugumą reglamentuojančių reikalavimų bei atitinkamų teisės aktų ir vadovautis susiformavusia geriausia sektoriaus praktika.

2.1.5 Atsakingai naudojamas dirbtinis intelektas (DI)

Tiekėjas turi:

- a. Laikytis atsakingos ir etiškos DI naudojimo praktikos visais DI projektavimo, diegimo, testavimo ir naudojimo etapais. Be kita ko, šis reikalavimas apima pagarbą žmogaus teisėms, tuo tikslu užtikrinant teisingumą, įvairovę ir lygybę, o taip pat pagarbą atskaitingumui, skaidrumui ir saugumui;
- b. Gebėti pateikti informaciją apie tai, kaip šiuos principus tiekėjas įtraukė į savo dirbtinio intelekto naudojimo praktiką. DI turėtų būti kuriamas atsižvelgiant į principą „padėti kontroliuoja žmogus“. „Telia“ tikisi, kad už savo teikiamą DI sprendimą atsakingas yra pats Tiekėjas, nebent būtų susitarta ar teisės aktais nustatyta kitaip;
- c. Užtikrinti, kad visi duomenys, naudojami DI sistemoms mokytis, būtų gaunami ir naudojami laikantis visų galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų.

2.2 SOCIALINIAI REIKALAVIMAI

„Telia“ itin vertina socialinę atsakomybę savo tiekimo grandinėje. Pirmenybė teikiama tiems tiekėjams ir partneriams, kurie yra įsipareigoję laikytis žmogaus teisių, sąžiningos darbo praktikos ir įtraukios darbo vietos principų ir kurie tokiu būdu skatina teigiamą poveikį mūsų bendruomenėms.

2.2.1 Žmogaus teisės

„Telia“ saugo bei gina žmogaus teises ir tikisi, kad taikydami tvirtą praktiką šiame skyriuje aptariamose srityse, žmogaus teises gins bei saugos ir mūsų tiekėjai.

2.2.1.1 Saviraiškos laisvė

Tiekėjas turi:

- Užtikrinti, kad produktai, paslaugos ir verslo procesai būtų sumanyti taip, kad būtų gerbiamas asmenų privatumas ir saviraiškos laisvė;
- Nesukelti privatumo ar saviraiškos laisvės teisių pažeidimo ir neprisidėti prie to, kad toks pažeidimas būtų sukeltas, o taip pat nesiišti atsakomųjų veiksmų dėl to, kad yra naudojamos tokios teisės;
- Gerbti visų asmenų (darbuotojų, klientų, naudotojų ir kitų suinteresuotųjų šalių) teises į privatumą visuomet, kai tiekėjas renka asmens duomenis arba įgyvendina darbuotojų stebėsenos praktiką.

2.2.1.2 Vaikų teisės

Tiekėjas turi:

- Visus jaunesnius nei aštuoniolikos (18) metų amžiaus asmenis priskirti vaikų kategorijai, turint omenyje tai, kad visais ūkinės veiklos operacijų etapais, kuriais jie būtų išnaudojami ir iš jų atimama teisė mokytis, yra griežtai draudžiama įdarbinti asmenis, jaunesnius nei penkiolikos (15) metų, arba jaunesnius nei atitinkamoje teritorijoje įstatymų nustatytas minimalus įdarbinimo amžius, priklausomai nuo to, kuris iš minėtų dydžių yra didesnis;
- Užtikrinti, kad jauni darbuotojai nebūtų skiriami dirbti naktinėse pamainose, viršvalandžius ar bet kokį kitą sunkų, jų fizinei ir psichinei sveikatai bei raidai pavojingą ar nesaugų darbą;
- Užtikrinti, kad vyriausybės patvirtintos profesinio mokymo ar pameistrystės programos užtikrintų minimalų pragyvenimo lygį atitinkantį darbo užmokestį ir (arba) mokymą;
- Atsižvelgiant į vaiko interesus nustatyti procesus ir korekcinis veiksmus, jei atsiranda su vaiku, dirbančiu šiems reikalavimams prieštaraujančiomis sąlygomis, susijusi situacija;
- Užtikrinti, kad tiekėjo gaminiai ir paslaugos pagal numatytąją paskirtį būtų saugūs vaikams.

Tiekėjas turėtų:

- Remti vaikų teises visoje ūkinėje veikloje ir verslo ryšiuose;
- Apsaugoti vaikus internete (pavyzdžiui, susekti vaikų seksualinio išnaudojimo medžiagą darbo vietos įrangoje ir apie ją pranešti) bei prisidėti prie vaikų skaitmeninių įgūdžių ugdymo.

2.2.1.3 Šiuolaikinė vergija ir priverčiamasis darbas

Tiekėjas turi:

- Imtis aktyvių priemonių užtikrinti, kad jokioje vertės grandinės dalyje nebūtų naudojama jokia vergija, priverčiamasis, privalomasis ar darbas su įsipareigojimu dirbti be atlyginimo, arba prekyba žmonėmis. Tai apima ir įsipareigojimų dirbti, kuriais siekiama susigrąžinti išlaidas, susijusias su profesiniu rengimu ar mokymu, būtinu įprastinei ūkinei veiklai vykdyti, taikymą;
- Neriboti darbuotojų galimybės laisvai judėti ar išeiti iš patalpų pasibaigus darbo laikui;
- Pripažinti darbuotojų teisę nutraukti darbo santykius, su sąlyga, jei jie apie tai deramai perspėja;
- Nereikalauti, kad darbuotojai įmokėtų pinigų ar jų ekvivalentą ir (arba) pateiktų kaip užstatą savo asmens tapatybės dokumentų originalus, o taip pat kad sumokėtų kokius nors atrankos ar įdarbinimo mokesčius arba išlaidas.

2.2.1.4 Laisvė burtis į asociacijas ir derėtis dėl kolektyvinės sutarties sudarymo

Tiekėjas turi:

- Pripažinti darbuotojų teisę laisvai steigti profesines sąjungas ar panašias darbuotojams atstovaujančias organizacijas, į jas stoti arba nestoti ir derėtis dėl kolektyvinės sutarties sudarymo. Tais atvejais, kai šias teises riboja įstatymai, tiekėjas turi leisti darbuotojams laisvai išsirinkti savo atstovus, o darbdavys turėtų dalyvauti socialiniame dialoge ir jį skatinti;
- Nebausti, nepersekioti, nediskriminuoti ir neužsipuldinėti darbuotojų, kai jie stoja į profesinę sąjungą arba veikia kaip darbuotojų atstovai;
- Sudaryti sąlygas atviram vadovybės ir darbuotojų bendravimui tam, kad susirūpinimą keliantys klausimai būtų sprendžiami anksti, atvirai ir remiantis turima informacija.

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą:
[EthicsPoint - Telia Company](#)

2.2.1.5 Įvairovė, teisingumas ir nediskriminavimas

Tiekėjas turi:

- a. Skatinti įvairovę, įtraukti ir teisingumą visų darbuotojų atžvilgiu;
- b. Bet kokios įdarbinimo praktikos atveju netoleruoti jokios diskriminacijos dėl etninės kilmės, lyties, lytinės tapatybės ir išraiškos, seksualinės orientacijos, šeimyninės padėties, socialinės padėties, nėštumo ar motinystės arba tėvystės statuso, religinių įsitikinimų, politinių pažiūrų, pilietybės, negalios, amžiaus, priklausymo profesinėms sąjungoms ar dėl kokių nors kitų diskriminuojančių pagrindų;
- c. Nereikalauti, kad darbuotojai atliktų su darbo funkcijomis ar darbo sauga nesusijusius privalomus sveikatos tyrimus (pvz., dėl nėštumo ar ŽIV (AIDS));
- d. Netoleruoti, neremti ir neskatinti jokios formos fizinio kontakto, kuris būtų seksualinio, prievartinio, grasinamojo, įžeidžiančio ir išnaudojančio pobūdžio, o taip pat psichologinės ar žodinės prievartos, bauginimo, grasinimo ar priekabiavimo.

Tiekėjas turėtų:

- a. Surengiant mokymus stiprinti vadovų supratimą apie įvairovę, teisingų ir vienodų sąlygų taikymą, lygias galimybes;
- b. Siekti didinti įvairovę (pvz., lyties, etninės kilmės, amžiaus, negalios aspektu);
- c. Palaikyti dialogą su darbuotojais, rengti apklausas ar kitokio pobūdžio vertinimus, skirtas suprasti, kaip darbuotojai suvokia elgesį su jais;
- d. Reguliariai vertinti, ar politikoje, procesuose ir elgesio kodekse nėra šališkumo ir diskriminacijos.

2.2.2 Atsakingas apsirūpinimas naudingosiomis iškasenomis

Įgyvendindami „Telia“ žmogaus teisių darbotvarkę, už produktų, kurių sudėtyje yra alavo, tantalio, volframo, aukso ir kobalto (kartu vadinamų naudingosiomis iškasenomis iš konfliktų zonų arba 3TG metalais), tiekimą atsakingi „Telia“ tiekėjai privalo:

Laikytis naujausių EBPO „Išsamaus patikrinimo gairių dėl naudingųjų iškasenų iš konflikto paveiktų ir didelės rizikos teritorijų atsakingų tiekimo grandinių“ ir įgyvendinti bent jau šias priemones:

- i. Nustatyti rašytinę politiką ir procedūras dėl naudingųjų iškasenų iš konfliktų paveiktų teritorijų įsigijimo;
- ii. Įgyvendinti veiksmus, kuriuos būtų galima patikrinti ir kuriais užtikrinama, kad į tiekiamus produktus nebūtų įtrauktos naudingosios iškasenos iš konfliktų paveiktų teritorijų;
- iii. Siekiant užtikrinti atsekamumą iki lydyklos lygio, bendradarbiauti su savo subrangovais;
- iv. Jei reikia, užpildyti „Telia“ patvirtintą ataskaitų apie naudingąsias iškasenas iš konfliktų paveiktų teritorijų šabloną (pvz., „Atsakingų naudingųjų iškasenų iniciatyvos“) ir tokiu būdu sustiprinti skaidrumą apie vertės grandinėje esančias naudingąsias iškasenas iš konfliktų paveiktų teritorijų.

2.2.3 Darbuotojų teisės

Darbuotojų teisės, kaip esminis atsakingo verslo elementas, užtikrina teisingą elgesį su darbuotojais, jų orumą ir apsaugą, skatina tvarią ir etišką praktiką, pavyzdžiui, sudarant darbo sutartis, nustatant darbo laiką, darbo užmokestį ir pan.

2.2.3.1 Darbo sutartis

Tiekėjas turi:

- a. Sudaryti individualias arba kolektyvines darbo sutartis raštu, kuriose būtų nustatytos aiškios sąlygos, nurodant ne vien tik darbo valandas, atlyginimą už viršvalandžius, pareigybės aprašymą, įspėjimo laikotarpį, darbo užmokestį ir jo mokėjimo dažnumą;
- b. Užtikrinti, kad darbuotojai būtų informuoti apie savo darbo sąlygas bei teises savo gimtąja arba darbuotojui suprantama kalba ir visiškai jas suprastų;

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą: [EthicsPoint - Telia Company](#)

- c. Nesudarinti su darbuotojais sutarčių pagal tokias schemas, pavyzdžiui (ir ne vien tik) iš eilės sudarant trumpalaikes sutartis ar netikras pameistrystės sutartis, kurios leistų išvengti įsipareigojimų darbuotojams pagal galiojančius įstatymus ir kitus teisės aktus vykdymo.

2.2.3.2 Darbo valandos ir atostogos

Tiekėjas turi:

- a. Apibrėžti, kad įprasta darbo savaitė būtų ne ilgesnė kaip 48 valandų savaitė;
- b. Užtikrinti, kad darbuotojai nedirbtų nuolatinių viršvalandžių, o viršvalandžiai būtų savanoriški ir neviršytų vidutiniškai 12 valandų per savaitę, nebent kolektyvinėse sutartyse būtų nustatyta kitaip;
- c. Per kiekvieną septynių dienų laikotarpį suteikti darbuotojams bent vieną laisvą dieną, o taip pat atostogas, laisvadienius bei švenčių dienas pagal galiojančius įstatymus ir kitus teisės aktus;
- d. Suteikti kasmetines ir vaiko priežiūros atostogas (pvz., motinystės, tėvystės), kurios būtų ne trumpesnės už nustatytas vietiniuose įstatymus.

2.2.3.3 Darbo užmokestis ir papildomos išmokos

Tiekėjas turi:

- a. Užtikrinti visiems darbuotojams pragyvenimo minimumą užtikrinantį darbo užmokestį, pakankamą pagrindiniams darbuotojų ir jų šeimos poreikiams patenkinti. Kai taikoma, darbo užmokestis turi būti pagrįstas kolektyvinėse sutartyse nustatytais kriterijais;
- b. Visiems darbuotojams laiku išmokėti darbo užmokestį ir suteikti aiškią informaciją apie jų darbo užmokestį bei išmokas už kiekvieną darbo užmokesčio mokėjimo laikotarpį;
- c. Atlyginti už viršvalandžius taikant papildomą tarifą arba taip, kaip nustatyta nacionaliniuose įstatymuose, kolektyvinėse sutartyse ar sektoriaus standartuose;
- d. Drausminimo tikslais neleisti daryti išskaitų iš darbo užmokesčio ar taikyti bet kokias kitas finansines nuobaudas.

2.2.4 Sveikata ir sauga

Reikalavimas mūsų tiekėjams dėl darbuotojų sveikatos ir saugos apima priemonių, skirtų darbuotojų gerovei apsaugoti, nelaimingų atsitikimų prevencijai ir saugos taisyklių laikymuisi užtikrinti, įgyvendinimą.

2.2.4.1 Darbuotojų sveikatos ir saugos vadybos sistema

Tiekėjas turi:

Turėti darbuotojų saugos ir sveikatos vadybos sistemą (DSSVS) pagal 2.1.2.2. punkte „Vadybos sistemos“ išdėstytus reikalavimus ir kurioje būtų taikoma kontrolės priemonių hierarchija.

2.2.4.2 Darbo ir gyvenimo sąlygos

Tiekėjas turi:

- a. Užtikrinti, kad darbuotojams skirtos tualetų patalpos būtų švarios ir saugios, kad būtų tiekiamas geriamasis vanduo, o taip pat sanitarinės maisto ruošimo, laikymo ir valgymo patalpas darbuotojams;
- b. Jei yra įrengti, išlaikyti darbuotojų bendrabučius su tinkamais avariniais išėjimais, galimybe naudotis švariu vandeniu gėrimui ir dušui, tinkamu apšvietimu, šildymu, vėdinimu ir pakankama asmenine erdve.

2.2.4.3 Avarinė parengtis

Tiekėjas turi:

Nustatyti ir įvertinti galimas avarines situacijas bei įvykius, sušvelninti jų poveikį įgyvendinant ne vien tik avarinius planus, evakuacijos procedūras, darbuotojų mokymą, pratybų vykdymą, tinkamas gaisro aptikimo sistemas, pakankama gesintuvų kiekį, prieinamus pirmosios pagalbos rinkinius, tinkamas išėjimo iš patalpų įrangą ir veiklos atkūrimo planą.

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą: [EthicsPoint - Telia Company](#)

2.2.4.4 Pranešimų apie incidentus teikimas

Tiekėjas turi:

- a. Turi įdiegęs būtinas priemones, kurios leidžia pateikti pranešimą apie sveikatos ir saugos darbe incidentus, juos užregistruoti ir ištirti, įskaitant pagrindinių priežasčių analizę, korekcinis veiksmus, skirtus užtikrinti, kad tokie atvejai nebepasikartotų, ir įrašų tvarkymą;
- b. Skatinti darbuotojus pranešti apie riziką, pavojus, galimybes, vos neįvykusias avarijas ir su sveikata, sauga bei gerove susijusius incidentus;
- c. Iš anksto nustatytais ryšių kanalais pranešti paskirtam „Telia“ atstovui apie bet kokį sunkų incidentą, nelaimingą atsitikimą ar mirties atvejį, įvykusį darbo vietoje ir susijusį su tiekėjo verslo santykiais su „Telia“. Be to, tiekėjas privalo bendradarbiauti su „Telia“ ir padėti jai atlikti įvykių tyrimus.

2.3 APLINKOSAUGOS REIKALAVIMAI

„Telia“ teikia prioritetą tiekėjams ir partneriams, kurių klimato kaitos mažinimo tikslai suderinti su mokslu, kurie turi emisijų mažinimo planą ir taiko žiedinės ekonomikos principus. Mes skatiname tiekėjus teikti idėjas ir inovatyvius sprendimus, kurie įgalintų mus sumažinti neigiamą poveikį ir maksimaliai padidinti teigiamą.

2.3.1 Bendrieji aplinkosaugos reikalavimai

Šiame skirsnyje aprašomi bendrieji aplinkosaugos reikalavimai. Esant reikalui, tiekimo sutartyje bus nustatyti papildomi reikalavimai konkrečiam produktui ir (arba) paslaugoms.

2.3.1.1 Aplinkosaugos valdymo sistema

Tiekėjas turi:

Turėti aplinkosaugos vadybos sistemą (AVS) pagal 2.1.2.2 skirsnyje „Vadybos sistemos“ išdėstytus reikalavimus.

2.3.1.2 Atsargumo principas

Tiekėjas turi:

Taikyti tarptautiniu mastu pripažintą atsargumo principą. Tai reiškia, kad tiekėjas yra atsakingas už tai, kad visuomet būtų pasirenkami tokie produktai ir sprendimai, kurių aplinkosauginis pėdsakas atsižvelgiant į jo komercinius santykius su „Telia“ yra mažas. Jei kyla neaiškumų dėl faktinio poveikio aplinkai, produktą ar sprendimą būtina įvertinti ir gautus rezultatus dokumentuoti. Jei neaiškumai išlieka, pasirenkamas alternatyvus, gerai žinomas ir aplinkosaugos aspektu saugesnis sprendimas.

2.3.2 Klimato kaita

Siekiant aplinkosaugos tikslų, pagrindinė „Telia“ veikla yra klimato kaitos švelninimas ir aktyvus bendradarbiavimas su tiekėjais mažinant išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kieki.

2.3.2.1 Įsipareigojimai mažinti išmetamųjų teršalų kieki

Tiekėjas turi:

Imtis struktūriškai apibrėžtų veiksmų, skirtų spręsti neigiamo poveikio klimato kaitai problemą, tuo tikslu remiantis toliau išvardytais dalykais:

- i. Viešai įsipareigoti siekti mokslu grįstų emisijų mažinimo tikslų, kurių ambicija būtų atitikti 1,5 laipsnio scenarijų, kurį 2018 m. lapkričio mėn. pateikė IPCC8 (Tarpvyriausybė klimato kaitos komisija). Tai reiškia, kad kas dešimt metų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją tiekėjo vertės grandinėje reikia sumažinti bent jau perpus (1, 2 ir 3 apimtys);

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą:
[EthicsPoint - Telia Company](#)

- ii. Ne vėliau kaip iki 2025 m. pabaigos turėti mokslu grįstus emisijų mažinimo tikslus, patvirtintus SBTi (mokslu grįstų tikslų iniciatyva) arba lygiavertės iniciatyvos. Be to, siekti nustatyti tokius tarpinius tikslus, kad iki 2040 m. būtų pasiektas grynasis nulinis išmetamųjų ŠESD kiekis;
- iii. Turėti praktiškai įgyvendinamų veiksmų planą, kuriame būtų nurodytos pagrindinės sritys, kuriose reikia mažinti išmetamųjų ŠESD kiekį vertės grandinėje (įskaitant subrangovus), ir paprašius pateikti jį bendrovei „Telia“.

2.3.2.2 Transportavimas

Tiekėjas turi:

- a. Mažinti poveikį aplinkai dėl transportavimo, įskaitant, bet neapsiribojant, teikti prioritetą ekonomiškoms ir nedaug taršioms transporto priemonėms, kurias naudoja transportavimui ir logistikai;
- b. Bendrovei „Telia“ parduodamiems produktams ir paslaugoms aktyviai siūlyti aplinkosaugos aspektu geriausias transporto priemones;
- c. Pademonstruoti, kokį poveikį aplinkai daro įvairios transporto priemonės, kurias gali pasiūlyti tiekėjas. Gabenimas oro transportu turi būti mažiausiai pageidaujama galimybė.

2.3.3 Išteklių naudojimas ir žiedžiškumas

„Telia“ tikisi, kad mūsų tiekėjai gamybą ir transportavimą planuos proaktyviai, daugiausia dėmesio skirdami pakartotiniam medžiagų panaudojimui, jų paskirties keitimui ir perdirbimui bei atliekų susidarymo mažinimui.

2.3.3.1 Išteklių naudojimas

Tiekėjas turi:

- a. Savo iniciatyva demonstruoti pastangas didinti išteklių naudojimo efektyvumą, mažinant pirminių (neeksploatuotų) išteklių naudojimą ir didinant antrinių (perdirbtų) bei atsinaujinančių išteklių, įskaitant energiją ir pakuotes, naudojimą;
- b. Spręsti neigiamo poveikio išteklių naudojimui problemą imantis iniciatyvos tirti ir taikyti žiedinio projektavimo principus tam, kad būtų kaip galima labiau sumažintas išteklių naudojimas, pailgintas gaminio eksploatavimo laikas ir sudarytos sąlygos išteklių atgavimui.

2.3.3.2 Atliekų tvarkymas, žiedžiškumas ir ataskaitų teikimas

- a. Tiekėjas turi užtikrinti tinkamą atliekų tvarkymą pagal ES Atliekų pagrindų direktyvą, stengdamasis atliekų hierarchijos laiptais nuolat judėti aukštyn. Tai reiškia, kad reikia siekti aukštesnių hierarchijos sluoksnių, tuo tikslu įgyvendinant iniciatyvas ir dedant pastangas užkirsti kelią atliekų susidarymui, pakartotinai naudoti medžiagas, pakeisti paskirtį ir perdirbti medžiagas visoje pradinėje ir galutinėje grandyje, įskaitant tiek gaminius, tiek ir pakuotes;
- b. Tiekėjai, dalyvaujantys grąžinimo sistemose, atliekų perdirbimo ir tvarkymo procesuose, turi būti sertifikuoti pagal ISO 14001 arba EMAS.

2.3.4 Pavojingosios cheminės medžiagos

Vadovaujantis „Telia“ instrukcija „Uždraustų cheminių medžiagų ir cheminių medžiagų, kurių naudojimas yra ribojamas, sąrašas“ (1 priedas), už elektros ir elektroninės įrangos (EEI) tiekimą atsakingi „Telia“ tiekėjai, kuriems taikomas minėtas sąrašas, privalo:

- a. Laikytis galiojančių įstatymų, kitų teisės aktų ir klientų reikalavimų dėl uždraustų cheminių medžiagų arba cheminių medžiagų, kurių naudojimas yra ribojamas, įskaitant, bet neapsiribojant Direktyva dėl tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo apribojimo (RoHS) ir Europos Sąjungos (ES) reglamentu dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH reglamentas) neatsižvelgiant į šalį, kurioje produktas bus naudojamas;

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą:
[EthicsPoint - Telia Company](#)

- b. Uždrausti naudoti 1 priede išvardytas draudžiamas medžiagas, išskyrus mažos koncentracijos priemaišas;
- c. Palaipsniui pakeisti 1 priede išvardytas stebimas chemines medžiagas tinkamomis alternatyvomis, jei tai ekonomiškai ir techniškai įmanoma;
- d. Paprašius pateikti informaciją apie produktą, nurodant sutartyje numatytą naudojamų cheminių medžiagų lygį;
- e. Užtikrinti saugų gaminių tvarkymą, pakartotinį naudojimą, perdirbimą ir utilizavimą.

2.4 VERSLO ETIKOS REIKALAVIMAI

Visais verslo santykių aspektais bendrovė „Telia“ pirmenybę teikia etiškam elgesiui ir sąžiningumui. Tikimės, kad tiekėjai laikysis aukščiausių sąžiningumo, skaidrumo ir etiško elgesio standartų.

2.4.1 Kova su papirkinėjimu ir korupcija

Tiekėjas turi:

- a. Turėti kovos su papirkinėjimu ir korupcija valdymo sistemą, atitinkančią 2.1.2.2 skirsnyje „Valdymo sistemos“ išdėstytus reikalavimus;
- b. Nedalyvauti jokios formos papirkinėjimo ar korupcijos atvejuose ir tokių netoleruoti;
- c. Drausti savo darbuotojams ir (arba) subrangovams tiesiogiai ar netiesiogiai bet kuriam valstybės pareigūnui, darbuotojui, atstovui ar tiekėjo atstovui, įskaitant pačią „Telia“, ar bet kokiam kitam trečiajam asmeniui siūlyti, žadėti, duoti, prašyti duoti, sutikti priimti ar gauti mokėjimus, dovanas, bet kokios rūšies neteisėtą naudą ar labdarą arba aukas politinėms partijoms, tuo siekiant gauti arba išlaikyti asmeninę naudą ar naudą verslui.
- d. Užtikrinti, kad trečiosios šalys nebūtų naudojamos kaip kanalas papirkinėti valstybės pareigūnus ar perduoti privačiojo sektoriaus kyšius, arba kad dėl neatsargumo nebūtų finansuojama korupcija;
- e. Tiksliai ir skaidriai vesti finansinės apskaitos įrašus ir žurnalus.

2.4.2 Prekybos sankcijos ir eksporto kontrolė

Tiekėjas turi:

Užtikrinti, kad jo veikla būtų vykdoma laikantis visų taikomų prekybos apribojimų ir sankcijų, o taip pat eksporto kontrolės taisyklių.

2.4.3 Interesų konfliktai ir skaidrumas

Tiekėjas turi:

- a. Užtikrinti, kad būtų vengiama bet kokios situacijos, galinčios sukelti interesų konfliktą arba interesų konflikto tarp „Telia“ ir tiekėjo regimybę;
- b. Atskleisti visus asmeninius tiekėjo aukščiausiosios vadovybės darbuotojų ir „Telia“ ryšius, pavyzdžiui, šeimos narių, giminaičių ir draugų ryšius, dėl kurių galėtų kilti interesų konfliktas arba susidarytų interesų konflikto regimybė;
- c. Atskleisti, ar tiekėjo aukščiausiosios vadovybės nariai yra valstybės pareigūnai, ir nedelsiant pranešti bendrovei „Telia“, jei situacija pasikeitė ar pasikeis.

2.4.4 Sąžininga konkurencija

Tiekėjas turi:

- a. Ūkinės veiklos operacijas vykdyti laikantis sąžiningos konkurencijos principų;
- b. Nesiimti jokių veiksmų ir nevykdyti jokios ūkinės veiklos, kuri pažeidžia atitinkamus konkurencijos ar antimonopolinius teisės aktus bet kokiaje jurisdikcijoje, kurioje tiekėjas vykdo savo veiklą;

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą:
[EthicsPoint - Telia Company](#)

- c. Nedelsiant ištaisyti padėtį ir pranešti apie bet kokius veiksmus ar elgesį, kuris gali būti laikomas konkurencijos ar antimonopolinių teisės aktų pažeidimu;
- d. Nedalyvauti jokiame konkursinių pasiūlymų klastojime ar kituose mechanizmuose, kurie riboja sąžiningą konkurenciją konkurseose, o taip pat nedalyvauti jokiame karteliniame susitarime su konkurentais, pavyzdžiui, dėl rinkų ar klientų pasidalijimo arba pasiskirstymo arba dėl kainų nustatymo.

3 ĮGYVENDINIMAS IR ATSKAITINGUMAS

Siekdama laikytis įsipareigojimo užtikrinti atsakingą ir etišką verslo praktiką, „Telia“ daug dėmesio skiria Tiekėjų elgesio kodekso įgyvendinimui ir atskaitingumui, kuris leistų užtikrinti jo laikymąsi.

3.1 Ataskaitų teikimas ir komunikacija

Tikimasi, kad tiekėjas kaups ir tvarkys tikslią, savalaikę ir aktualią informaciją apie atitikties veiklos rezultatus, kuri bus pasiekama tuomet, kai „Telia“ pagrįstai jos paprašo, ir aktyviai bendradarbiaus su „Telia“ įsipareigojimų teikti ataskaitas klausimu. Be to, tiekėjas turi pateikti informaciją apie produktų atsekamumą, taip prisidėdamas prie vertės grandinės skaidrumo.

Be to, tiekėjas taip pat privalo pranešti apie bet kokius įtariamus teisės aktų reikalavimų ar Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimus tiesiogiai „Telia“ atstovui arba anonimiškai per saugų interneto portalą [EthicsPoint - Telia Company](#) arba el. paštu: whistleblowing@teliacompany.com.

Jei kiltų prieštaravimų tarp nacionalinės teisės nuostatų ir šio Tiekėjų elgesio kodekso reikalavimų, tiekėjas privalo nedelsdamas kreiptis į „Telia“.

3.2 Atitikties patikrinimas

„Telia“ pasilieka teisę tikrinti, kaip laikomasi Tiekėjų elgesio kodekso, tuo tikslu pasitelkdama dialogo ir vidaus ir (arba) išorės vertinimo mechanizmus, įskaitant ne vien tik įsivertinimą, apklausas, vertinimus neatvykstant į vietą, apsilankymus vietoje, pokalbius su darbuotojais ir tiekėjo bei subrangovų auditą.

Vertinimą gali atlikti „Telia“ atstovai arba profesionali trečioji šalis, su kuria „Telia“ sudarė sutartį. Be to, „Telia“ vertinimas gali būti atliekamas kaip bendrų programų, apimančių įvairias sektoriaus iniciatyvas, dalis. Todėl siekdamas įrodyti atitiktį reikalavimams, tiekėjas turi saugoti atitinkamus išsamius dokumentus ir įrašus.

Per deramą laikotarpį tiekėjas turi pašalinti bet kokius su Tiekėjų elgesio kodekso laikymusi susijusius pažeidimus ir laiku pateikti įrodymus, kad problema buvo išspręsta, o susijusi rizika sumažėjo.

3.3 Sutarties nutraukimas

Bet koks tiekėjo įvykdytas reikšmingas Tiekėjų elgesio kodekso reikalavimų pažeidimas suteikia bendrovei „Telia“ teisę nedelsiant nutraukti sutartį (-is) su tiekėju, nepažeidžiant jokių kitų esamų teisių ir teisės gynimo priemonių.

4 SAŲOKŲ APIBRĖŽTYS

Naudingosios iškasenos iš konfliktų paveiktų teritorijų – tai alavas, tantalas, volframas, auksas ir kobaltas, kurie gaunami iš konfliktų paveiktų ir didelės rizikos teritorijų.

Darbuotojas – tai kiekvienas asmuo, dirbantis tiekėjui arba jo vardu, įskaitant ne vien tik visą ir ne visą darbo dieną dirbančius darbuotojus, konsultantus, rangovus, stažuotojus, laikinus darbuotojus, darbuotojus migrantus, aukščiausiąją vadovybę ir direktorių valdybą.

Kontrolės priemonių hierarchija – tai sisteminis požiūris į darbuotojų sveikatos ir saugos gerinimą, tuo tikslu šalinant pavojus ir valdant riziką. Kiekvienas kontrolės etapas, pradedant pavojaus eliminavimu ir baigiant asmeninėmis apsaugos priemonėmis (AAP), palaipsniui yra vis mažiau veiksmingas. Pavyzdžiui: pavojaus eliminavimas, pakeitimas, inžinerinė kontrolė, administracinė kontrolė ir aprūpinimas asmeninėmis apsaugos priemonėmis.

Valstybės tarnautojas (-ai). Valstybės tarnautojas – tai bet kuris bet kokios valdžios (vietos, regioninės, nacionalinės ar tarptautinės) pareigūnas, darbuotojas, agentas ar atstovas, daugumai vyriausybių priklausantis ar kontroliuojamas subjektas, arba bet kuris asmuo, vykdamas oficialias pareigas, įskaitant politinės partijos kandidatą, pareigūną ar atstovą.

5 PRIEDAS

I PRIEDAS. „TELIA COMPANY“ UŽDRAUSTŲ CHEMINIŲ MEDŽIAGŲ IR CHEMINIŲ MEDŽIAGŲ, KURIŲ NAUDOJIMAS YRA RIBOJAMAS, SĄRAŠAS

1. ĮŽANGA

„Telia“ parengė išsamius uždraustų cheminių medžiagų ir cheminių medžiagų, kurių naudojimas yra ribojamas, sąrašus, jie atitinkamai vadinami Juoduoju ir Pilkuoju sąrašu. Šie sąrašai yra labai svarbūs nustatant ir valdant mūsų gaminiuose ir pakuotėse naudojamus medžiagas ir chemines medžiagas. Ši iniciatyva taikoma visoms „Telia“ veikloms ir užtikrina, kad tai, ką tiekiamo savo klientams, atitiktų mūsų griežtus standartus.

Pagrindinis šių apribojimų įgyvendinimo tikslas – apsaugoti žmonių sveikatą ir saugoti aplinką nuo galimos žalos. Uždraustų cheminių medžiagų sąrašas (Juodasis sąrašas) atitinka pasaulines ir nacionalines teises sistemas bei atspindi „Telia“ įsipareigojimą tausoti aplinką. O cheminių medžiagų, kurių naudojimas yra ribojamas, sąrašas (Pilkasis sąrašas) įvardijamos tokios cheminės medžiagos, kurios nors ir nėra visiškai uždraustos, tačiau dėl teisiųjų įsipareigojimų, „Telia“ aplinkosaugos politikos ir konkrečių rinkos reikalavimų jų naudojimas turi būti ribojamas.

2. TIKSLAS

Tikslas – užtikrinti, kad „Telia“ laikytųsi savo aplinkosaugos politikos, galiojančių ir numatomų aplinkosaugos teisės aktų ir rinkos reikalavimų.

3. REIKALAVIMAI**3.1 Uždraustos cheminės medžiagos (juodasis sąrašas)**

Be teisiškai draudžiamų tam tikrų cheminių produktų ir medžiagų, nei bendrovei „Telia“ teikiamuose produktuose ir (arba) paslaugose, nei sutarčių sudarymo dėl tokių produktų ar paslaugų, nei jų gamybos procesuose neturi būti toliau nurodytų medžiagų ir cheminių produktų. Ši nuostata taikoma atvejams, kai nurodyta medžiaga yra naudojama tikslingai, tačiau netaikoma tada, kai tokia medžiaga būna tik kaip nedidelės koncentracijos priemaiša.¹

Būtina atkreipti dėmesį į tai, kad visi cheminiai produktai, kurie būna sudarant sutartis, turi būti įvertinami atskirai, pagal specialias procedūras ir rizikos vertinimo tvarką.

Uždraustos cheminės medžiagos (Juodasis sąrašas)				
<u>Grupė</u>	<u>Medžiaga</u>	<u>CAS numeris [EC numeris]</u>	<u>Uždrausti naudojimo būdai</u>	<u>Teisės aktai</u>
	2-benzotriazol-2-il-4,6-ditert-butyl-fenolis	3846-71-7 [223-346-6]	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento kandidatinių medžiagų sąrašas ir XIV priedas
	4,4'-diaminodifenilmetanas (MDA)	101-77-9 [202-974-4]	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento kandidatinių medžiagų sąrašas ir XIV priedas

¹ Vienarūšėse medžiagose didžiausia leistina koncentracija yra <0,1% medžiagos masės. Išimtis: didžiausia leistina kadmio koncentracija yra <0,01% medžiagos masės. Kituose teisės aktuose gali būti nustatyti kiti ribiniai limitai. Dėl leidžiamos chromo koncentracijos cemento ir kadmio bei gyvsidabrio koncentracijos baterijose papildomos informacijos kreipkitės į „Telia“.

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą: [EthicsPoint - Telia Company](#)

Uždraustos cheminės medžiagos (Juodasis sąrašas)				
<u>Grupė</u>	<u>Medžiaga</u>	<u>CAS numeris</u> <u>[EC numeris]</u>	<u>Uždrausti</u> <u>naudojimo</u> <u>būdai</u>	<u>Teisės aktai</u>
Arsenas ir arseno junginiai ²		Keli	Medienos apsaugos cheminėse medžiagose	REACH reglamento XVII priedas ir kelios į XIV priedą įtrauktos medžiagos
Asbestas		Keli	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento XVII priedas
Azodažikliai ir azodažai, kurie gali skaidytis į kancerogeninius aromatinius aminus		Keli	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento XVII priedas
Benzidinas, įskaitant druskas, 4-aminobifenilas, įskaitant druskas, tiokarbamidas, fenil-β-naftilaminas		Keli	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento XVII priedas
	Berilo oksidas	1304-56-9 [215-133-1]	Visi naudojimo būdai	CLP suvienodinta klasifikacija
Kadmis ir kadmio junginiai		Keli	Visi naudojimo būdai, išskyrus baterijas, kurių atveju nustatyti specialūs naudojimo būdai ³	REACH reglamento XVII priedas, kelios kandidatinių sąrašo medžiagos ir RoHS
Chromo (VI) junginiai	Chromo (VI) junginiai: švino chromatas apskritai ir chromo (VI) junginiai pigmentuose	Keli	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento XVII priedas ir RoHS
	Kobalto dichloridas ⁴	7646-79-9 [231-589-4]	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento kandidatinių medžiagų sąrašas

² Priimtina, jei yra tik paties arseno ir arseno junginių pėdsakai.

³ Išimtis taikoma nikelio-kadmio baterijoms stacionariuose įrenginiuose, kai dėl ypač aukštos temperatūros arba įkrovimo procedūrų kitų rūšių baterijos yra netinkamos. Turi atitikti Direktyvos 2006/66/EB (Baterijų direktyvos) ir Reglamento (ES) 2023/1542 (Baterijų reglamento) reikalavimus; apie bet kokių kadmio apribojimų, nustatytų RoHS, išimčių taikymą būtina pranešti bendrovei „Telia“.

⁴ Apie bet kokių RoHS nustatytų chromo (VI) apribojimų išimčių taikymą turi būti pranešta bendrovei „Telia“.

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą:
[EthicsPoint - Telia Company](#)

Uždraustos cheminės medžiagos (Juodasis sąrašas)				
<u>Grupė</u>	<u>Medžiaga</u>	<u>CAS numeris</u> <u>[EC numeris]</u>	<u>Uždrausti</u> <u>naudojimo</u> <u>būdai</u>	<u>Teisės aktai</u>
Kreozotas		8001-58-9 [232-287-5]	Visi naudojimo būdai, išskyrus naudojimą medienos (polių) apsaugos priemonėse	REACH reglamento XVII priedas
	Dimetilfumaratas (DMFu)	624-49-7 [210-849-0]	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento XVII priedas
Formaldehidas ir formaldehidą skleidžiančios cheminės medžiagos		50-00-0 [200-001-8]	Gaminiuose ⁵	REACH reglamento XVII priedas
Švinas ir švino junginiai		Keli	A Visi naudojimo būdai, išskyrus rūgštinius švino akumulatorius ir atliekant švinu dengtų kabelių techninę prižiūrą ⁶	REACH reglamento XVII priedas ir RoHS
CFC – chlorfluorangliavandeni liai		Keli	Visi naudojimo būdai	Monrealio protokolas ir Reglamentas (EB) Nr. 1005/2009
Halonai		Keli	Visi naudojimo būdai	Monrealio protokolas ir Reglamentas (EB) Nr. 1005/2009
HCFC – hidrochlorfluor- angliavandeniliai		Keli	Visi naudojimo būdai	Monrealio protokolas ir Reglamentas (EB) Nr. 1005/2009

⁵ Galima naudoti gaminiuose, jei jie atitinka REACH reglamento XVII priedo 77 įrašą.

⁶ ES RoHS direktyvoje nustatyta, kad vienuose medžiagose, leidžiama koncentracija yra <0,1% masės. RoHS direktyvos 2011/65/ES III ir IV prieduose su visais jų pakeitimais nurodytos išimties tebegalioja, jei „Telia“ nenurodo kitaip. Tiekėjai privalo iš anksto informuoti „Telia“ apie tiekiamas medžiagas sudėtį. „Telia“ laikosi griežto požiūrio dėl serverių, atminties ir atminties matricų sistemų, tinklų infrastruktūros perjungimo, signalizavimo, perdavimo įrangos ir telekomunikacijų valdymo tinklo lydmetaliuose esančio švino. RoHS 7b išimtis gali būti taikoma tiekiant produktus tik tais atvejais, jei yra specifinės situacijos, dėl kurių su „Telia“ buvo susitarta iš anksto. Švino plokštės gali būti naudojamos remontuojant švinu dengtus kabelius, jei nėra alternatyvių priemonių be švino.

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą:
[EthicsPoint - Telia Company](#)

Uždraustos cheminės medžiagos (Juodasis sąrašas)				
<u>Grupė</u>	<u>Medžiaga</u>	<u>CAS numeris</u> <u>[EC numeris]</u>	<u>Uždrausti</u> <u>naudojimo</u> <u>būdai</u>	<u>Teisės aktai</u>
	Bromochlorometanas	74-97-5 [200-826-3]	Visi naudojimo būdai	Monrealio protokolas ir Reglamentas (EB) Nr. 1005/2009
	Anglies tetrachloridas	56-23-5 [200-262-8]	Visi naudojimo būdai	Monrealio protokolas ir Reglamentas (EB) Nr. 1005/2009
	Metilo bromidas	74-83-9 [200-813-2]	Visi naudojimo būdai	Monrealio protokolas ir Reglamentas (EB) Nr. 1005/2009
	Metileno chloridas	75-09-2 [200-838-9]	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento XVII priedas
	1- bromopropanas	106-94-5 [203-445-0]	Visi naudojimo būdai	Monrealio protokolas ir Reglamentas (EB) Nr. 1005/2009 REACH reglamento kandidatinių medžiagų sąrašas ir XIV priedas
	Tetrachloretilenas	127-18-4 [204-825-9]	Visi naudojimo būdai	Koreguojamas is Bendrijos veiksmų planas
	1,1,1-trichlorešanas	71-55-6 [200-756-3]	Visi naudojimo būdai	Monrealio protokolas ir Reglamentas (EB) Nr. 1005/2009
	Trichloroetilenas	79-01-6 [201-167-4]	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento kandidatinių medžiagų sąrašas ir XIV priedas
	1,2,4- trichlorbenzenas (TBC)	120-82-1 [204-428-0]	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento XVII priedas
	Heksabromciklodode- kanas (HBCDD) ir visi	25637-99-4 3194-55-6 134237-50-6	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento XIV priedas;

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą:
[EthicsPoint - Telia Company](#)

Uždraustos cheminės medžiagos (Juodasis sąrašas)				
<u>Grupė</u>	<u>Medžiaga</u>	<u>CAS numeris</u> <u>[EC numeris]</u>	<u>Uždrausti</u> <u>naudojimo</u> <u>būdai</u>	<u>Teisės aktai</u>
pagrindiniai nustatyti diastereoizomerai		134237-51-7 134237-52-8 [247-148-4] [221-695-9]		reglamentas dėl patvariųjų organinių teršalų
Izocianatai		Keli, pavyzdžiui, termoplastikuose ir uretanuose	Visi naudojimo būdai, išskyrus naudojimą gamybos procesuose	REACH reglamento XVII priedas
Gyvsidabris ir gyvsidabrio junginiai		Keli ⁷	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento XVII priedas; RoHS
Perfluoroktaninė rūgštis (PFOA)	Pentadekafluoroktaninė rūgštis Amonio pentadekafluoroktanatas Natrio pentadekafluoroktanatas Kalio pentadekafluoroktanatas Sidabro pentadekafluoroktanatas Pentadekafluoroktanolio fluoridas Metilo pentadekafluoroktanatas Etilo perfluoroktanatas	335-67-1 3825-26-1 335-95-5 2395-00-8 335-93-3 335-66-0 376-27-2 3108-24-5 [206-397-9 Ir kiti]	Visi naudojimo būdai	Reglamentas dėl patvariųjų organinių teršalų
C9-C14 linijinės ir (arba) šakotosios perfluoro karboksirūgštys (C9-C14 PFCAs)	C9-C14 linijinės ir (arba) šakotosios perfluoro karboksirūgštys (C9-C14 PFCAs), jų druskos ir C9-C14 su PFCA susijusios cheminės medžiagos, perfluornonan-1-o rūgštis (PFNA); nonadekafluordekano (PFDA); henikosfluoroundekano rūgštis (PFUnDA); trikosfluorododekano rūgštis (PFDoDA); pentakosfluorotridekano rūgštis (PFTrDA); heptakosfluorotetradekano rūgštis (PFTDA);	Keli	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento kandidatinių medžiagų sąrašas ir XVII priedas

⁷Apie bet kokių RoHS gyvsidabrio apribojimų išimčių taikymą turi būti pranešta bendrovei „Telia“.

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą:
[EthicsPoint - Telia Company](#)

Uždraustos cheminės medžiagos (Juodasis sąrašas)				
<u>Grupė</u>	<u>Medžiaga</u>	<u>CAS numeris</u> <u>[EC numeris]</u>	<u>Uždrausti</u> <u>naudojimo</u> <u>būdai</u>	<u>Teisės aktai</u>
	įskaitant jų druskas ir pirtakus			
Perfluoroktano sulfonatai ir jų derivatai (PFOS)		Keli	Visi naudojimo būdai	Reglamentas dėl patvariųjų organinių teršalų
	Nonilfenolis	25154-52-3 [246-672-0]	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento kandidatinių medžiagų sąrašas ir XVII priedas
	Nonilfenolio etoksilatas (nonilfenolpoliglikolio eteriai)	9016-45-9 [500-024-6]	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento kandidatinių medžiagų sąrašas, XIV priedas ir XVII priedas
Organostaniniai junginiai		Keli	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento XVII priedas
	Akrilamidas	79-06-1 [201-173-7]	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento XVII priedas
PBB – polibrominti bifenilai			Visi naudojimo būdai	REACH reglamento XVII priedas ir RoHS
PBDE – polibrominti difenilo eteriai (įskaitant deka-BDE)		Keli	Visi naudojimo būdai	RoHS
Ftalato plastifikatoriai	Bis (2etilheksil) ftalatas (DEHP) Dibutilftalatas (DBP) Dizobutilo ftalatas (DIBP) Benzilbutilo ftalatas (BBP)	117-81-7 [204-211-0]; 84-74-2 [201-557-4]; 84-69-5 [201-553-2] ir 85-68-7 [201-622-7]	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento XVII priedas, kandidatinių sąrašo medžiagos ir XIV priedas; RoHS
Polichlorinti bifenilai (PCB)		Keli	Visi naudojimo būdai	Reglamentas dėl patvariųjų organinių teršalų
Polichlorinti naftalenai (PCN)		Keli	Visi naudojimo būdai	Reglamentas dėl patvariųjų organinių teršalų
Polichlorinti terfenilai (PCT)		Keli	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento XVII priedas

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą: [EthicsPoint - Telia Company](#)

Uždraustos cheminės medžiagos (Juodasis sąrašas)				
<u>Grupė</u>	<u>Medžiaga</u>	<u>CAS numeris</u> <u>[EC numeris]</u>	<u>Uždrausti</u> <u>naudojimo</u> <u>būdai</u>	<u>Teisės aktai</u>
	Trumposios grandinės chlorinti parafinai (C10 – C13)	85535-84-8 [287-476-5]	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento kandidatinių sąrašo medžiaga ir reglamentas dėl patvariųjų organinių teršalų
	Tris(2-chloretil)fosfatas (TCEP)	115-96-8 [204-118-5]	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento kandidatinių sąrašo medžiaga ir XIV priedas
Tripakaičiai organostaniniai junginiai (įskaitant tributil-alavo ir trifenil-alavo junginius)		Keli	Visi naudojimo būdai	REACH reglamento XVII priedas
Pesticidai ir herbicidai		Keli	Statybos darbai ir nekilnojamas is turtas	Herbicidai, pvz., glifosatas negali būti naudojami „Telia“ patalpose arba statybos ir techninės priežiūros metu arba atliekant darbus lauke „Telia“ vardu.

3.2 Cheminės medžiagos, kurių naudojimas yra ribojamas (Pilkasis sąrašas)

Toliau išvardytos medžiagos yra stebimos ir jų buvimas gaminiuose arba jų naudojimas kelia susirūpinimą. Sudarant sutartis, gaminant produktus ir teikiant paslaugas „Telia“, šios medžiagos turėtų būti palaipsniui keičiamos tinkamomis alternatyviomis medžiagomis arba technologijomis, jei jos yra ekonomiškai ir techniškai perspektyvios. Ši nuostata taikoma atvejams, kai nurodyta medžiaga yra naudojama tikslingai, tačiau netaikoma tada, kai tokia medžiaga būna tik kaip nedidelės koncentracijos priemaiša⁸. Būtina atkreipti dėmesį į tai, kad visi chemikalai, kurie būna sudarant sutartis, turi būti įvertinami atskirai, pagal specialias procedūras ir rizikos vertinimo tvarką.

⁸ Vienarūšėse medžiagose didžiausia leistina koncentracija yra <0,1% medžiagos masės. Didžiausia leistina kadmio koncentracija yra <0,01% medžiagos masės. Kituose teisės aktuose gali būti nustatyti kitokie ribiniai limitai. Dėl leidžiamos chromo koncentracijos cemente ir kadmio bei gyvsidabrio koncentracijos baterijose papildomos informacijos kreipkitės į „Telia“.

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą: [EthicsPoint - Telia Company](#)

Taip pat prašome atkreipti dėmesį į tai, kad „Telia“ pareikalavus, gamintojas (tiekėjas) privalo gebėti pranešti apie visų toliau nurodytų medžiagų (cheminių medžiagų), įskaitant cheminius produktus, nurodytus REACH reglamento kandidatiniame sąrašė, buvimą produkto ar paslaugos sudėtyje.

Cheminės medžiagos, kurių naudojimas yra ribojamas (Pilkasis sąrašas)			
<u>Grupė</u>	<u>Cheminė medžiaga</u>	<u>CAS Nr. [EB Nr.]</u>	<u>Susirūpinimą kelianti priežastis ir nuoroda</u>
	4,4'-izopropilidendifenolis Bisfenolis A	80-05-7 [201-245-8]	REACH reglamento kandidatinio sąrašo medžiaga ir XVII priedas
	1,2-benzono-dikaboksirūgštis, di- C6-8-šakotieji alkilo esteriai, turintys daug C7	71888-89- 6 [276-158- 1]	REACH reglamento kandidatinio sąrašo medžiaga ir XIV priedas
	1,2-benzono-dikarboksirūgštis, di- C7-11-11-šakotieji ir linijiniai alkilo esteriai (DHNUP)	68515-42- 4 [271-084- 6]	REACH reglamento kandidatinio sąrašo medžiaga ir XIV priedas
Stibis ir jo junginiai		Keli	Kai kurie junginiai įtraukti į CoRAP
Aromatiniai aminai ⁹		Keli	Daugelis šios grupės junginių yra kancerogeniniai
Berilis ir jo junginiai		Keli	Keletas šios grupės junginių yra kancerogeniniai. Neigiamai veikia perdirbimą
	Bis(2-metoksietil)ftalatas	117-82-8 [204-212- 6]	REACH reglamento kandidatinio sąrašo medžiaga ir XIV priedas
Bismutas ir jo junginiai		Keli	Neigiamai paveikia perdirbimą
Chlorinti polimerai		Keli	Neigiamai paveikia perdirbimą
Fluorangliavandeniliai – FC		Keli	Sukelia visuotinį klimato atšilimą, naudojimą reglamentuoja ES reglamentas

⁹ Vadovaujantis REACH reglamento XVII priedu, kai kurios yra uždraustos.

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą:
[EthicsPoint - Telia Company](#)

Cheminės medžiagos, kurių naudojimas yra ribojamas (Pilkasis sąrašas)			
<u>Grupė</u>	<u>Cheminė medžiaga</u>	<u>CAS Nr. [EB Nr.]</u>	<u>Susirūpinimą kelianti priežastis ir nuoroda</u>
			dėl fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų
Hidrofluorangliavandeniliai - HFC		Keli	Sukelia visuotinį klimato atšilimą, naudojimą reglamentuoja ES reglamentas dėl fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų
Halogeninti antipirenai, išskyrus esančius Juodajame sąraše ¹⁰		Keli	Neigiamai paveikia perdirbimą
Švinas ir švino junginiai baterijose. Kai kurie naudojimo būdai yra uždrausti.		Keli	Toksiškas, naudojimą reglamentuoja ES direktyva dėl baterijų ir ES reglamentas dėl baterijų
Manganas ir mangano junginiai (ir dioksidas)		Mn: 7439-96-5 [231-105-1] MnO ₂ : 1313-13-9 [215-202-6]	Toksiškas, registracija pagal REACH
Vidutinio ilgio grandinės chlorintieji parafinai C14 – C17		Keli [799-971-8]	REACH reglamento kandidatinio sąrašo medžiaga
Nikelis ir jo lydiniai, išskyrus plieno lydinius		Keli	Sukelia alergiją, REACH reglamento XVII priede yra pastaba dėl sąveikos su oda ribojimo
	Azoto trifluoridas	7783-54-2	Sukelia visuotinį klimato atšilimą, naudojimą reglamentuoja ES reglamentas dėl fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų

¹⁰ Žr. „Telia“ Juodąjį sąrašą

Cheminės medžiagos, kurių naudojimas yra ribojamas (Pilkasis sąrašas)			
<u>Grupė</u>	<u>Cheminė medžiaga</u>	<u>CAS Nr. [EB Nr.]</u>	<u>Susirūpinimą kelianti priežastis ir nuoroda</u>
Perchloratai		Keli	Gali sukelti gaisrą arba sprogimą
Ftalatai (išskyrus tuos, kurių naudojimas ribojamas)		Keli	Ftalatų grupei priklauso kelios cheminės medžiagos, kurių naudojimas yra ribojamas
Policikliniai aromatiniai angliavandeniliai (PAH)		Keli	REACH reglamento XVII priedas
Polivinilchloridas (PVC)		Keli	Neigiamai paveikia perdirbimą
Perfluoralkilintos ir polifluoralkilintos medžiagos (PFAS)	Bet kuri cheminė medžiaga, kurioje yra bent vienas visiškai fluorinto metilo (CF ₃ -) arba metileno (-CF ₂ -) anglies atomas (be prijungto H/Cl/Br/I)	Keli	Siūlomas naudojimo apribojimas pagal REACH
Radioaktyviosios medžiagos		Keli	Kancerogeninės
Selenas ir seleno junginiai		Keli: 7782-49-2 [231-957-4]	Toksiškas, registracija pagal REACH
	Natrio dichromatas	10588-01-9 7789-12-0 [234-190-3]	REACH reglamento kandidatinis sąrašas ir XIV priedas
	Sieros heksafluoridas, SF ₆	2551-62-4 [219-854-2]	Sukelia visuotinį klimato atšilimą, naudojimą reglamentuoja ES reglamentas dėl fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų
	N,N' Bis-(dimetilpentil)-p-fenilenediaminas (77PD)	3081-14-9 [221-375-9]	Įtrauktas į CoRAP
	N-1,3- dimetilbutil-p-fenilenediaminas (6PPD)	793-24-8 [212-344-0]	Toksiškas, registracija pagal REACH
	N-cikloheksiltioftalimidas	17796-82-6 [241-774-1]	Toksiškas, registracija pagal REACH

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą: [EthicsPoint - Telia Company](#)

Cheminės medžiagos, kurių naudojimas yra ribojamas (Pilkasis sąrašas)			
<u>Grupė</u>	<u>Cheminė medžiaga</u>	<u>CAS Nr. [EB Nr.]</u>	<u>Susirūpinimą kelianti priežastis ir nuoroda</u>
	4-(1,1,3,3-tetrametilbutil)fenolis	140-66-9 [205-426-2]	Toksiškas, registracija pagal REACH
Termoreaktyvūs plastikai (akrilato, amino, epoksidiniai, uretano (PUR), įskaitant izocianatus ir diizocianatus)	Pavyzdžiui, tačiau neapsiribojant tik: '2,3-epoksipropilo metakrilatas; glicidilo metakrilatas, dibutilalavo dilaurato ir dibutil[bis(dodekanoiloksi)stananas	Pavyzdžiui: 607-12300-4, [203-441-9] 106-91-2 050-03000-3	Kai kurios žaliavos pasižymi pavojingomis savybėmis ir jų naudojimas yra reguliuojamas. Dėl aukštos temperatūros gali išsiskirti pavojingų medžiagų.
Visos REACH reglamento kandidatinių sąrašo medžiagos, ¹¹ kurios šioje lentelėje nebuvo nurodytos.		Keli	Kelios

4. SAŲOKOS IR SANTRUMPOS

Sąvokos ir santrumpos	Apibrėžtis
REACH reglamentas	reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų. XIV priede pateiktas cheminių medžiagų, kurioms taikoma autorizacija, sąrašas; XVII priede nustatyti tam tikrų pavojingų medžiagų, mišinių ir gaminių gamybos, pateikimo į rinką ir naudojimo apribojimai; kandidatinių sąrašas yra labai didelį susirūpinimą keliančių cheminių medžiagų (SVHC) sąrašas.
RoHS	Direktyva 2011/65/ES dėl tam tikrų pavojingų medžiagų naudojimo elektros ir elektroninėje įrangoje apribojimo
Reglamentas (EB) Nr. 1005/2009	Reglamentas (EB) Nr. 1005/2009 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų
Reglamentas dėl patvariųjų organinių teršalų	Reglamentas (ES) Nr. 2019/1021 dėl patvariųjų organinių teršalų
ES reglamentas dėl fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų	Reglamentas (ES) Nr. 517/2014 dėl fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų
CLP reglamentas	Reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo
Baterijų direktyva	Direktyva 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų
Baterijų reglamentas	Reglamentas (ES) Nr. 2023/1542 dėl baterijų bei baterijų atliekų

¹¹ <http://echa.europa.eu/candidate-list-table>

TIEKĖJŲ ELGESIO KODEKSAS

Numeris
C1 Nr. 2025-00059

Psl.
22 (23)
Versija
5

CoRAP	Koreguojamasis Bendrijos veiksmų planas: cheminių medžiagų, kurias ES valstybė narė įvertino arba įvertins per ateinančius metus, sąrašas.
CAS	Cheminių medžiagų santrumpų tarnyba
EC numeris	Europos Bendrijos numeris
ECHA	Europos cheminių medžiagų agentūra

Jei norite pranešti apie susirūpinimą keliantį faktą arba Tiekėjų elgesio kodekso pažeidimą, spauskite šią nuorodą:
[EthicsPoint - Telia Company](#)